

פרשת תשא תשפד – איך משה מטיח את הלוחות הקדושות בקרקע?

1. **שמות לב:** וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך ... סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלוקיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: ויפן וירד משה מן ההר ושני לחת העדות בידו... והלחת מעשה אלוקים המה והמכתב מכתב אלוקים... ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות, וייחר אף משה וישלך מידיו את הלוחות וישבר אותם תחת ההר.

שבת פח,ב: עלובה כלה המזנה בתוך חופתה. **כוזרי צא,ב:** אמר הכוזרי: הישמר לך החבר לבל תפליג בסיפור שבחיה של אומתך, ובל תסיח דעתך מהדבר הנודע ברבים, הימרותם את אלוקיהם על אף המעמדות האלה. שמוע שמעתי כי בעצם הימים ההם, עשו להם עגל ויעבדו אותו ולא לאלו-ה.

2. **רש"י:** 'וישלך מידי' - אמר משה: מה פסח שהוא אחת מן המצות, אמרה תורה 'כל בן נכר לא יאכל בו', התורה כולה כאן וכולם משומדים ואתננה להם!?

רבנו בחיי לב,טז: יש לתמוה על משה עבד ה' נאמן ביתו, איך ערב ליבו לשבור הלוחות שהיו מכתב אלוקים? ואם ישראל חטאו ולא היו ראויים לתורה, היה לו להחזיר התורה לאכסניה שלה ולשאול את הקב"ה מה יעשה בה. אילו מלך בשר ודם שולח מכתב ביד נאמן ביתו לשרי המלכות ואינם רוצים לקבלו, ראוי העבד הנאמן להחזירו אל המלך ולא לנהוג בו ביזיון ויקרענו.

עקדת יצחק: כשראה שלא היו חרדים ועצבים על מעשיהם (אלא שרים ומחוללים לפניו) - 'ויחר אף משה וישלך מידי את הלוחות' כדי **שיראו וייכלמו ממעשיהם**. וכמה מתאמת זה ממה שאמר במשנה תורה 'וארא והנה חטאתם לה' ... ואתפוש בשני הלוחות ואשליכם מעל שתי ידי ואשברם לעיניכם'.

שבת קה,ב: המקרע בגדיו בחמתו **והמשבר כליו בחמתו** והמפזר מעותיו בחמתו - **יהא בעיניך כאילו עובד עבודה זרה**, שכך אומנתו של היצר הרע: היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד ... לא צריכא אלא כשעושה להטיל אימה על אנשי ביתו, כמו רב אחא בר יעקב ששבר כלים פגומים. **רמב"ם דעות ב:** הכעס מדה רעה היא עד למאד וראוי לאדם שיתרחק ממנה עד הקצה האחר, וילמד עצמו שלא יכעוס ואפילו על דבר שראוי לכעוס עליו. ואם רצה להטיל אימה על בניו ובני ביתו או על הציבור אם היה פרנס ורצה לכעוס עליהן כדי שיחזרו למוטב - יראה עצמו בפניהם שהוא כועס כדי לייסרם **ותהיה דעתו מיושבת בינו לבין עצמו** ... אמרו חכמים הראשונים כל הכועס כאילו עובד עבודת כוכבים ואמרו שכל הכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו.

3. **התועדויות תשנב ב/347:** על ידי חטא העגל התווסף בבני ישראל מעלת התשובה (ובגלל זה נגרם מלמעלה עניין החטא לכתחילה), וכך בנוגע לשבירת הלוחות, שהטעם הפנימי על כך הוא שיתווסף בתורה עצמה עניין התשובה. **ליקוטי שיחות טז/414:** בשעת מתן תורה התגלתה אחדות יתברך מצד **למעלה**, אבל בכדי שהאחדות תבוא בגילוי מצד **העולם למטה** ועד שלוש קליפות הטמאות – זה נעשה על ידי התשובה של ישראל אחרי חטא העגל.

שבת פח,א: 'ויתיצבו בתחתית ההר' – מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם ... מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן **חזרו וקבלוה בימי אחשורוש**, דכתיב (אסתר ט,כז) **'קימו וקבלו היהודים' - קיימו מה שקיבלו כבר - תורה אור צ,א:** המשכת אור א"ס ב"ה ... החלה במתן תורה ... אבל בימי המן 'וקבל היהודים' – קבלה גמורה בבת אחת ... זכו אז ישראל למדרגת הביטול הגדול על ידי **מסירת הנפש על קידוש השם**, שהרי אם רצו להמיר דתם, לא היה המן עושה להם כלום, שלא גזר אלא על היהודים. אלא שהם מסרו עצמם למות כל השנה כולה ולא עלתה להם מחשבת חוץ חס ושלום.

רש"י תחילת שלח: שלח לך - לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח - **ספר השיחות תשמ"ט ב/538:** כשהקב"ה אמר 'שלח לך לדעתך אני איני מצוה לך' - לא זו בלבד שמשה לא חשש מענין בלתי רצוי אלא היה שמח על החידוש בדבר - שעבודת המטה תהיה באופן של **בחירה חפשית** לגמרי ללא ההכרח דציווי הקב"ה, כי אם מדעתו ומרצונו של האדם, שיהיו מתאימים לרצונו של הקב"ה.